

Forfatter: Larsen, Thøger

Titel: En Moder

Citation: Larsen, Thøger: "En Moder", i Larsen, Thøger: *Fire digtsamlinger 1904-1912*, udg. af Lotte Thyrring Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 127. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-larsenthfiredigt-shoot-workid70221.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Fire digtsamlinger 1904-1912

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

En Moder

I

Ellen gik harmfuld
ved Mørkgaardens Høje.
Ungdom og Taarer
stod blaa i hendes Øje.

Tordenhatte stabled
sig himmelhøjt i Østen.
Gaarden sov til Middag,
træt og hed af Høsten.

Men Ellen gik alene
sommerklædt i Varmen.
Hørlige var Hjertets
Hammerslag i Barmen.

Se, Erik red af Gaarde,
rank paa Hesteryggen.
Hovene de haarde
slog ned i Hesteskyggen.

Hen jog han over Ager
og Vejen ned mod Fjorden,
som Drivskyen jager
sin Skygge over Jorden.

Den vilde Erik Mørk!
Han standsede dernede.
Ellens Ungdom svulmede
af Sødme og Vrede.

128

Den smukke Erik Mørk!
Han svang sig af Hesten
ved Bredden, hvor Vandene
var blaa af Sommerblæsten.

Hendes Bryster steg frem
til de fuldeste Buer.
Hun vred sig i Sorgernes
sødeste Luer.

Han klædte sig af
og vandred ud i Fjorden,
der eet med Havet danner
et tungt Beslag om Jorden.

Ellen sank ned
til Højens grønne Side,
bed sin Arm til Blods
og blotted sig af Kvide.

Stirred mod hans hvide
Ryg i de blaa Strømme:
»Gud, tag din Pisk i Haand

og lær ham ret at svømme.«

Ak Maj - ak Juni
det var ikke blot Minder.
Det drak af hendes Hjerter,
saa det saas paa hendes Kinder.

Al Lykken var nu Løgn, -
men som Løgne kan tindre!
Og Sandheden, Sandheden
sov i hendes Indre.

Med graadsalte Øjne
saa vrede, saa ømme
129 fulgte hun den hvide
Ryg i de blaa Strømme.

--

Ak Maj ak Juni
hvor kort og hvor længe
da sammen de fulgtes
leende til Senge.

De frodige Nætter
om Jorden derude
stod som brunstige Blik
imod Kammerets Rude.

Sommervinden strøg
sin Sorgløshed mod Muren.
Selv Kamrets bløde Mørke
var svangert som Naturen.

I Drømmeriets Vildnis
har Elskoven hjemme,
hvor Lykken aander rygende,
men ej har Vid og Stemme.

Blikket lammes af
det uudgrundeligt nøgne.
To Sind strømmer sammen
under lukkede Øjne.

Det dagklare Øje,
der dømmes og ser,
dummes af det Under,
at Skabelsen sker.

Den frugtbare Lykkes
Livskilder glider
gennem Underverdens Nat
fra Oprindelsens Tider.

130

Aa disse lyse Nætter
med Glæden forborgen ...
Legemer, der stedse
blev hvidere af Morgen.

Med drukne Øjne
hilste de Gryet -
ny Himmel, ny Jord,
Alverden fornyet.

Haa, Livets Lovsang
laa løs i Kværken

paa Gærdesmutteren
og Gøgen og Lærken. -

Han var Arving til Gaarden,
skulde giftes med Penge.
Taabelige Bondetøs,
at gaa med ham til Senge! -

Forbandet, forbi!
Hvad hjalp alle Taarer?
Men hvem der dog endnu engang
blev Kærligheds Daarer!

Hun drømte og græd,
til Leerne blev hvæsset.
Skyggen af en Fugl
fôr hen over Græsset.

Mellem lange Skyer
den solblaa Himmel
strakte sig hen
i Tange og Strimmel.

Op at binde Neg
deromme bag Haven ...
131 Nej. Om de saa slæbte
hende lige i Graven.

Hun løb over Marken
til et Krat i et Hjørne
og gemte sig i Skjul
af krogede Tjørne.

Nu kunde de lede
og larme og bande.
De tirred hendes Vrede
til Bægerets Rande.

Hun laa i en Skraaning
og saa' over Vidder
mod Verdner af Kornneg
og Himle af Kvidder.

Der nikked en Smørblomst
imod hendes Pande,
en blind fra den straalende
Saligheds Lande.

Den bragte hende Slummer
og Drømme saa søde
af tankeløs Sommer
og graadmild Grøde.

||

Støt staar alt og viger.
Knap Nuet er til Stede.
Den Sol, som nu er oppe,
vil snart være nede.

Mens Dagene tændes
og Dagene slukne,
alt levende befarer
den Strøm, hvor det skal drukne.

Den Dag, du længtes efter,
den kom og forlod dig.
Den Dag, som du frygter,
den flyver imod dig.

Og det blev Oktober
med Aftenrødme
fra Solnedgange
af sygelig Sødme.

Erik var rejst,
og Ellen gik ene
i dunkle Tanker
blandt døende Grene.

Ellen var flygtet
fra Folkestuen.
Hun hævede Brystet
mod Himmelbuen.

Inde sad Karlene
og gloed som Tyre.
Og Pigerne kunde ej
Latteren styre.

Og selv i Søvn
huggede Høgen.
Hun drømte, de saa' hende
tyk og nøgen.

Solen stod rød
paa Bakkekammen.
133 Og ømme Skyer
blev spejlet i Dammen.

Pinte det Jorden
at lægge det sidste
tynde Sommerens
Purpur i Kiste?

Aa - hvem der var Barn ...
en Aften - hjemme ...
Da mærked hun Jordens
milde Stemme:

»Mit Barn! Er du mødig
af Spot og Smerte -
da kan jeg dulme dig
hele dit Hjerte.

Jeg er nem at finde
til Senge i.
Jeg har aabne Døre
ved Vej og Sti.

Jeg har stærke Træer
i Mørkgaardshaven -
og mørke Kilder
i Mergelgraven -«

Hun syntes, hun ned
i Jorden gled,
mens Kirken ringede

Solen ned.

Men atter mærked
hun Muldens Stemme:
»Vil du hellere Barnet
hos mig gemme?

134

Der skal det hverken
ha' Føde eller Klæder.
Og det bliver ikkun
een Gang det græder -«

Hun søgte et Halmstraa
i Himmelbuen.
Men hun maatte flygte
til Folkestuen.

Novemberdagen klædte sig
i rørende Straaler.
Da rysted hun Mørkgaardens
Muld af sine Saaler.

Hun lejede sig en Hytte,
en arm og ensom Bolig.
Saa stængede hun Døren -
aa, Stuen var saa rolig.

Hvor her var godt at sove
i Graad og vildsom Vaande -
at ligge som en Kornmark
og kun drage Aande.

Hun sov i et Døgn,
som aldeles forsvunden.
Som i Muld eller Moders Liv
var Tiden hennrunden.

Hun sov, som Lyset slukkes,
naar Aftenen endes,
135 vaagnede, som Ruden dugges,
naar Dagene tændes.

Aa - ned igen i Dybet,
der føder Morgenrøden -
det moderlige Mulm
før Livet og bag Døden.

Men Solen staar lavt
over Bakken i Ruden,
bestraaler hende Haaret
og Panden og Pudnen.

Hun aabner sin Særk
og ser paa sine Bryster:
Kom, Verden, og kys -
eller spot, hvis dig lyster!

Hun strækker sig og gror

af den himmelblaa Naade,
ligger nøgen og tror
paa den gavmilde Gaade.

Hun er saa træt af Sorger,
saa Tankerne hvile,
saa hun faar Kraft at svulme,
at glemme og at smile.

Og Hjertet, som pumper
sin Ungdoms blinde Floder,
veed knapt, om det lever
i Barn eller Moder.

Og Drømmenes Bobler
gennem Tankerne stige,
bristende i Skæret
af Himlens blaa Rige.

136

Hun synker i den Søvn,
hvor de skyldfri snørke.
Hun drømmer om Sommerskyer
og flyvende Storke.

Om Solen, som den skinner
paa badende Kroppe,
naar Kornet staar og vugger
med tyngede Toppe.

Naar Børnene løber
barbenede paa Agre,
og hvide Sommerfugle
mellem Børnene flagre.

IV

Graa Dage, Regn og Taager -
lidt Sol i Middagsstunder.
Og Ellens Sind laa svimmelt
imellem Gru og Under.

Snart sang det med Sødme
i alle hendes Aarer.
Snart sank hendes Hjerte
i Søer af Taarer.

Det viste sig svært
at lukke Verden ude.
Stænged hun Døren,
saa keg man ved en Rude.

Snart een, snart en anden
af dem, som hun kendte,
kom ind for at vejre,
hvor snart det var i Vente.

137

Hun tav. Og taalte Øjne,
hvis Blink var som Knives.

Hun mødte dem, som den,
der har Lov til at trives.

Hun nærmede sig ingen.
Saa turde hun vel mene,
at hun havde Lov
til at leve alene.

Men nej. Alverden
Forklaring maatte kræve.
Hun banded gennem Taarer -
og lærte at væve.

Og Søgning fik hun.
Nysgerrige Koner
mangled Mile af Tøj
og blev skattede Spioner.

Og Ellen fornam
deres voksende Glæde,
jo sværere det blev hende
Væven at træde.

Og Dristigheden steg,
som Bæltet sig strammed.
Men Ellen behændig
al Visheden lammed.

Det var ikke fri,
at de ytrede Vrede.
De undte hende Søgning
og stod med alt tilrede -

Dog naar de aabned Døren,
saa lukkede hun Sjælen.
138 Og ingen fik bragt
hendes Nakke under Hælen.

Selv Tugten og Trøsten
aldeles brændte inde
for Præsten, som mødte
med en Menighedskvinde.

Der var svangre Koner,
som til Tak for deres Møje
havde skimtet en Braad
af Haan i hendes Øje.

Sladdren sled sig hæs
i Forargelsens Drage.
Men hun skulde bare vente:
Der var Faktum tilbage.

V

Vinteren blev mild.
Og en blæsende Aften
begyndte Ellens Veer -
hvor fik hun nu Kraften?

Og alt hendes Stivsind -
nu skulde det vel smuldre.

Hvem kunde bære
den Haan paa sine Skuldre?

Før hævede hun Modet
med syv Pigers Styrke
og skubbed denne Stund
i det yderste Mørke.

139

Men nu - nu var det Stunden.
Og Mørket laa om Hytten.
Al Kraft var brugt og svunden.
Hun laa i Angst og Lytten.

Aa - kom der blot ingen
de allerførste Dage.
Hun tændte ikke Lyset
og voved knapt en Klage.

For tiende Gang
gik hun hen for at mærke,
om Slaaen var for Døren,
om Øsknerne var stærke.

Hun laa igen paa Lejet,
som under Jorden nede:
Saa kom, du lille Barn,
din Moder er rede!

Da tog det i Døren.
Hun fôr i Angst fra Pudren.
Nej. Her kom ingen ind.
Her var ingen buden.

Hun spændte sine Tænder
haardt imod hinanden,
fordi hun mærked, Skriget
stod hendes Sjæl til Randen.

Hun laa som Døden tavs,
det hug i Hjertets Sluse.
Hun øjned gennem Vindvet
Gnister i andres Huse.

Det tog paany i Døren:
Aa - væk fra dette Helved.
140 Men hun laa strakt paa Lejet
og stirrede og skælved.

Nu kaldtes hun ved Navn.
Men hun svarede intet.
Saa hørte hun en Ed,
savtakket og flintet.

Blæsten tog paa
saa jammerlig at tude.
Aa - Stuen var jo mørkere
end Verden derude.

Øverst i Vindvet
laa Himlens blinde Vaade -
Himmel uden Drømme,
Nat uden Naade.

Veerne stinged,
og Stjerner stak som Syle
gennem hullede Skyer,

saa Mørket maatte hyle.

Paa Pinslernes Mark
Helheste gik for Ploven.
Og Satan gik paa Vejen
og dumpede med Hoven.

Hun lytted med et ulmende
Skrig i Aandedraget.
Det var vel kun et Træben
der slog med Jernbeslaget.

Og Angster og Smerter
tog fat for fuldt Orkester.
Og der var Bal i Helvede,
og hun var blandt dets Gæster.

141

Det Skrig, som havde ulmet
saa hedt i Aandedraget -
det hug nu Ildtungerne
i Loftet og Taget.

Aa - nu blev det stille,
og hun løb fuld af Glæde.
Af Mathed og Salighed
maatte hun græde.

Hun rakte hen til Bordet
for Lyset at tænde:
Lad kun Alverden komme,
lad Lyset kun brænde!

Snart græd en lille Dreng
i Moderens Arme.
Hun selv var en grædende
Verden af Varme.

Herregud! Hvi havde
hun været saa bange?
Det var jo ej saa svært.
Og det hændte saa mange.

VI

Det fløj over Sognet
paa glitrende Vinger.
Ravnene fik Ret.
Og Sejrens Harpe klinger.

Forhærdet, forskruet
og uden Hjælp og Varsel
havde Ellen i Nattens Mulm
og Ensomhed »gjort Barsel«.

142

Hvad havde hun vel ment
med sin Dølgens og Forhærden?
Skulde Fødslen været Løgn
og Ungen ud af Verden?

Det havde Gud forbudt. -
Hu hej og Hosianna! -
Hun havde vel fortrudt
og trængte nu til Manna.

Befriet aanded op
hver ædel Mand og Kone.
Naturens Lov stod fast
endnu i Sladdrens Zone.

Man hvæssed Klo og Næb,
skønt - ak - med Sorg og Smerte.
Man fejred hendes Fald
med Brystet fuldt af Hjerte. -

- -

Men Ellen lo i Dybet,
forklaret efter Kvalen,
og var for Barnets Læber
et Kildespring i Dalen.

- -